

Σχέδιο Γνώμης της Ο.Κ.Ε.

επί του Σχεδίου Νόμου

του Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας

με τίτλο:

«Νέο πλαίσιο μέτρων στεγαστικής αρωγής και λοιπών ενισχύσεων μετά από φυσικές καταστροφές, βελτίωση πλαισίου κρατικής αρωγής και ιδιωτικής ασφάλισης επιχειρήσεων έναντι φυσικών καταστροφών - Τροποποιήσεις ν. 4797/2021 και ν. 5116/2024»

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Στις 2 Αυγούστου 2026 εστάλη στην Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (Ο.Κ.Ε.) προς γνωμοδότηση από το Τμήμα Γ' της Διεύθυνσης Νομοπαρασκευαστικής Διαδικασίας της Γενικής Γραμματείας Νομικών και Κοινοβουλευτικών Θεμάτων της Προεδρίας της Κυβέρνησης, το Σχέδιο Νόμου του Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας με τίτλο: «*Νέο πλαίσιο μέτρων στεγαστικής αρωγής και λοιπών ενισχύσεων μετά από φυσικές καταστροφές, βελτίωση πλαισίου κρατικής αρωγής και ιδιωτικής ασφάλισης επιχειρήσεων έναντι φυσικών καταστροφών - Τροποποιήσεις ν. 4797/2021 και ν. 5116/2024*».

Για την επεξεργασία του εν λόγω Σχεδίου Νόμου συγκροτήθηκε Επιτροπή Εργασίας αποτελούμενη από τους **κ.κ. Γεώργιο Αμβράζη, Ιωάννη Παπαργύρη, Φώτη Κολεβέντη, Νικόλαο Καρζή, Γεώργιο Γωνιωτάκη και Κωνσταντίνο Μπάρδα**.

Ως Πρόεδρος της Επιτροπής Εργασίας ορίστηκε ο **κ. Γεώργιος Γωνιωτάκης**.

Στις εργασίες της Επιτροπής Εργασίας συμμετείχαν ως εμπειρογνώμονες οι **κ.κ. Απόστολος Μπόκας**, Επιστημονικό Στέλεχος του ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ, **Δημήτριος Οικονόμου**, Ομότιμος Καθηγητής Χωροταξίας του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, και **Δημήτριος Γαβαλάκης**, Γενικός Γραμματέας του Επαγγελματικού Επιμελητηρίου Αθηνών. Την Επιτροπή υποστήριξε και ο **κ. Στέλιος Ζαχαρόπουλος**, Αγρονόμος Τοπογράφος Μηχανικός, Μέλος του ΤΕΕ.

Από πλευράς Ο.Κ.Ε. συμμετείχε και είχε τον επιστημονικό συντονισμό του έργου της Επιτροπής η **Δρ. Αφροδίτη Μακρυγιάννη**, Επιστημονικός Συνεργάτης της Ο.Κ.Ε.

Η Επιτροπή Εργασίας ολοκλήρωσε το έργο της σε δύο (2) συνεδριάσεις στις 12 Αυγούστου 2026.

1. Υφιστάμενη κατάσταση

1.1. Περισσότερα από 61.500 στρέμματα, δηλαδή 55% της συνολικής καμένης έκτασης, κάηκαν κατά τη διάρκεια νυχτερινών ωρών στη μέγα-πυρκαγιά που έπληξε την Αττικοβοιωτία από τις 31 Ιουλίου έως τις 4 Αυγούστου 2026. Συνολικά, η πυρκαγιά έκαψε 111.732 στρέμματα σε περίπου 91 ώρες (σχεδόν 4 ημέρες). Η συνολική ενέργεια που εκτιμάται ότι ακτινοβολήθηκε κατά τη διάρκεια της πυρκαγιάς είναι τουλάχιστον 380 TJ.¹

1.2. Στην Ελλάδα, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις, μέχρι το 2050 οι ημέρες με καύσωνα θα αυξηθούν κατά 15-20 ημέρες ετησίως, η βροχόπτωση θα μειωθεί από 10% έως 30%, οι ημέρες υψηλού κινδύνου πυρκαγιάς θα αυξηθούν από 15% έως και 70% και τα ακραία καιρικά φαινόμενα θα είναι πολύ πιο συχνά. Όπως αναδεικνύουν επίσης, διάφορες μελέτες, "η χώρα αποκτά σταδιακά θερμότερο και ξηρότερο κλίμα, με ακραία καιρικά φαινόμενα που θα είναι εντονότερα, συχνότερα και με μεγαλύτερη διάρκεια".

1.3. Η κλιματική αλλαγή έχει ως συνέπεια όλο και πιο ακραία καιρικά φαινόμενα με καταστροφικές συνέπειες για δισεκατομμύρια ανθρώπους, την κοινωνία και την οικονομία. Αυτή η νέα πραγματικότητα απαιτεί άμεση προσαρμογή από όλους (Κράτος και πολίτες), καθώς η ανάγκη για διαφορετικές αλλά και ολοκληρωμένες πολιτικές πρόληψης, διαχείρισης και αντιμετώπισης των συνεπειών της κλιματικής κρίσης είναι επιτακτική. Η «παραδοσιακή», εκ των υστέρων, επέμβαση δεν αρκεί. Στην κατεύθυνση αυτή εντάσσεται και η ίδρυση του Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας (Σεπτέμβριος 2021)

1.4. Η ξηρασία, οι καύσωνες, οι μεταβαλλόμενοι άνεμοι, η καταπόνηση των οικοσυστημάτων και η συμπεριφορά των μεγάλων πυρκαγιών δημιουργούν ένα πολύ δυσκολότερο επιχειρησιακό περιβάλλον. Η κλιματική κρίση δυσκολεύει την κατάσβεση, αλλά δεν ανάβει από μόνη της τις φωτιές. Οι πυρκαγιές ξεκινούν από ανθρώπινη αμέλεια, εγκληματικές αστοχίες, τεχνικές βλάβες, δίκτυα ηλεκτρικής ενέργειας, ανεπαρκώς ελεγχόμενους χώρους απορριμμάτων, κακή διαχείριση καύσιμης ύλης και, σε ορισμένες περιπτώσεις, εμπρησμό.

1.5. Τα Υπουργεία Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Εσωτερικών και Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας το 2023 προχώρησαν στην έκδοση Κανονισμού Πυροπροστασίας Ακινήτων, εντός ή πλησίον δασικών εκτάσεων (ΦΕΚ 3475/24.5.2023/ Τεύχος Β).

Ο Κανονισμός καθορίζει μέτρα προληπτικής πυροπροστασίας, καθώς και τις ελάχιστες απαιτήσεις παθητικής και ενεργητικής πυροπροστασίας, τόσο για τα νεοαναγειρόμενα και υφιστάμενα κτίρια, όσο και για τον περιβάλλοντα χώρο τους.

Τα μέτρα του Κανονισμού, εφαρμόζονται επιπρόσθετα των απαιτήσεων του εκάστοτε κανονισμού πυροπροστασίας κτιρίων και των πυροσβεστικών διατάξεων προληπτικής πυροπροστασίας και ισχύουν παράλληλα με τις απαιτήσεις άλλων ειδικών κανονισμών που ρυθμίζουν θέματα ασφάλειας και λειτουργικότητας των κατασκευών ή των εγκαταστάσεών τους (π.χ αντισεισμική προστασία, ενεργειακή απόδοση, αντικεραυνική προστασία, προσβασιμότητα, κλπ).

¹ Πυρομετεωρολογική Ομάδα FLAME · ΕΑΑ/METEO · fireweather.eu/7.8.2026

1.6. Το βασικό νομοθετικό πλαίσιο για την κρατική αρωγή προς τους πληγέντες από φυσικές καταστροφές ορίζεται κυρίως από τον ν 4797/2021, όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε μεταγενέστερα, καθώς και από διατάξεις κοινωνικής προστασίας (όπως το Ν.Δ. 57/1973 και ο Ν. 4315/2014), οι οποίες προβλέπουν το ακατάσχετο και αφορολόγητο των ενισχύσεων.

Ο ν. 4797/2021 (ΦΕΚ Α' 66) αποτελεί τον κεντρικό κορμό για τη ρύθμιση της κρατικής αρωγής προς επιχειρήσεις, αγροτικές εκμεταλλεύσεις και μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα φορείς, ορίζοντας τις διαδικασίες εκτίμησης και αποζημίωσης των ζημιών.

Ο ν. 5116/24 επαναπροσδιορίζει το πλαίσιο της κρατικής αρωγής και στεγαστικής συνδρομής, και περιλαμβάνει επείγουσες διατάξεις για τη λειτουργία του Πυροσβεστικού Σώματος και την αντιμετώπιση της κλιματικής κρίσης.

Τα Ν.Δ. 57/1973 και ο ν. 4315/2014 (άρθρο 38): Καθορίζουν τα μέτρα κοινωνικής προστασίας. Βάσει αυτών, τα ποσά της κρατικής αρωγής και οι αποζημιώσεις προς τους πληγέντες είναι ακατάσχετα, δεν συμψηφίζονται με οφειλές και είναι αφορολόγητα.

Αναφορικά με την πλευρά της πρόληψης εφαρμόζεται ο Ν. 5281/26 (ΦΕΚ Α' 28/25.02.2026) που αφορά την «Ενεργή μάχη: Ολοκληρωμένη αναμόρφωση του συστήματος πρόληψης, ετοιμότητας και απόκρισης έναντι δασικών πυρκαγιών και λοιπών φυσικών και τεχνολογικών καταστροφών».

1.7. Η κυβερνητική πολιτική για την προστασία των δασών και την αντιμετώπιση των δασικών πυρκαγιών βασίζεται σε προγράμματα πρόληψης, όπως τα έργα καθαρισμού Antinero². Από το 2022, με πόρους περίπου 1 δισ. ευρώ από το Ταμείο Ανάκαμψης, υλοποιείται οργανωμένη παρέμβαση στα ελληνικά δάση και έχουν καθαριστεί σχεδόν 920 χιλ. στρέμματα, έχουν ανοίξει αντιτυπικές ζώνες και έχει βελτιωθεί το δασικό οδικό δίκτυο.

Βασίζεται επίσης στην αναβάθμιση του στόλου και των εναέριων μέσων μέσω του προγράμματος ΑΙΓΙΣ³, καθώς και στον επιχειρησιακό συντονισμό από το Υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας.

1.8. Οι δράσεις για την αποκατάσταση του φυσικού περιβάλλοντος, τα αντιδιαβρωτικά και αντιπλημμυρικά έργα, η κρατική αρωγή προς πολίτες και επιχειρήσεις και οι αγροτικές αποζημιώσεις στις πυρόπληκτες περιοχές βρίσκονται στο επίκεντρο των κυβερνητικών δράσεων που ανακοινώθηκαν μετά τις τελευταίες πυρκαγιές στην ΑττικοΒοιωτία.

Με τον συντονισμό του Υφυπουργού Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας, οι αρμόδιες υπηρεσίες και οι δομές της Κρατικής Αρωγής υλοποιούν ένα πλαίσιο παρεμβάσεων για την άμεση αντιμετώπιση των συνεπειών των πυρκαγιών, με προτεραιότητα την προστασία των πολιτών, την γρήγορη ολοκλήρωση της καταγραφής και αποτίμησης των ζημιών, τη στήριξη των πληγέντων, μέσω των προβλεπόμενων οικονομικών ενισχύσεων και την αποκατάσταση των περιοχών που επλήγησαν.

1.9. Αναφορικά με τα ζητήματα κρατικής αρωγής δίνεται έμφαση στην επιτάχυνση των σχετικών διαδικασιών. Οι αυτοψίες μετακαταστροφικού ελέγχου στα κτήρια έχουν ήδη ολοκληρωθεί από Κλιμάκια μηχανικών της Γενικής Διεύθυνσης Αποκατάστασης Επιπτώσεων Φυσικών Καταστροφών

² Το Πρόγραμμα Antinero αφορά στην υλοποίηση δασοτεχνικών έργων καθαρισμού, διάνοιξης αντιτυπικών ζωνών και συντήρησης δασικού οδικού δικτύου.

³ Το Πρόγραμμα ΑΙΓΙΣ αφορά στην ενίσχυση σε τεχνολογικό εξοπλισμό, σε συστήματα έγκαιρης προειδοποίησης και στην αναβάθμιση των μέσων πυρόσβεσης (εναέριων και επίγειων).

(Γ.Δ.Α.Ε.Φ.Κ.) στις Περιφερειακές Ενότητες Βοιωτίας, Αργολίδας, Δυτικής Αχαΐας, Αιγιαλείας και Φωκίδας. Οι αυτοψίες συνεχίζονται στη Δυτική Αττική και στο Ρέθυμνο.

2. Γενικές Παρατηρήσεις

2.1. Η ΟΚΕ θεωρεί ότι η εθνική στρατηγική για την κλιματική αλλαγή θα πρέπει να έχει καταρχάς στο επίκεντρό της την καλλιέργεια μιας νέας κουλτούρας στους πολίτες για το περιβάλλον και τη σχέση του με την ανθρώπινη δραστηριότητα⁴.

Η καλλιέργεια αυτής της κουλτούρας προϋποθέτει:

- Τη διασύνδεση του παγκόσμιου προβλήματος της κλιματικής αλλαγής με το εθνικό και το τοπικό επίπεδο.
- Την αντίληψη ότι οι κίνδυνοι μακροπρόθεσμα εξαρτώνται από τις δράσεις σε βραχυπρόθεσμο επίπεδο και οι άμεσες πολιτικές αντιμετώπισης θα πρέπει να εναρμονίζονται με τις έμμεσες πολιτικές για την προστασία του περιβάλλοντος.
- Την διασφάλιση της κοινωνικής συναίνεσης (πολιτών και επιχειρήσεων) για τη στροφή σε ένα βιώσιμο αναπτυξιακό ενεργειακό μοντέλο.
- Την καλλιέργεια συλλογικής αντίληψης για τα μέτρα πρόληψης που όλοι μπορούμε να λάβουμε ώστε να προστατευτούμε αποτελεσματικά από τις επιπτώσεις της κλιματικής κρίσης.
- Την ενίσχυση του εθελοντισμού στο κομμάτι της πρόληψης και της αποκατάστασης των συνεπειών της κλιματικής κρίσης. Η συλλογική κουλτούρα εθελοντισμού, δεν θα πρέπει να είναι μια συγκυριακή, αλλά μια συστηματική διάσταση στη ζωή των πολιτών.

2.2. Η ΟΚΕ θεωρεί ότι το ζήτημα της ενημέρωσης/εκπαίδευσης/ευαισθητοποίησης των πολιτών αποτελεί πρωτεύοντα παράγοντα επιτυχίας σε όλες τις δράσεις πρόληψης, προστασίας και αποκατάστασης των καταστροφικών συνεπειών της κλιματικής κρίσης. Η πολιτική προστασία αρχίζει από την εκπαίδευση και όχι από την ώρα που έρχεται το μήνυμα του 112.

⁴ Έρευνα που πραγματοποιήθηκε από το Υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας σε συνεργασία με τον μη κερδοσκοπικό οργανισμό έρευνας και ανάλυσης διαΝΕΟσις, καθώς και την εταιρεία ερευνών κοινής γνώμης Metron Analysis με αντικείμενο τη διερεύνηση στάσεων και απόψεων σχετικά με την κλιματική αλλαγή με έμφαση στην ατομική περιβαλλοντική κουλτούρα και τις πρακτικές που υιοθετούν ή είναι πρόθυμοι να υιοθετήσουν οι πολίτες, αλλά και στην αξιολόγηση πολιτικών αντιμετώπισης της κλιματικής κρίσης, ιδίως σε θέματα πρόληψης, προσαρμογής και ευαισθητοποίησης των πολιτών κατέληξε στα ακόλουθα συμπεράσματα:

α) Ενώ η κλιματική αλλαγή θεωρείται η σημαντικότερη πλανητική απειλή, οι πολίτες δεν μπορούν να ονομάσουν κάποιον διεθνή θεσμό που να θεωρούν υπεύθυνο για την αντιμετώπισή της. Έτσι, λοιπόν, οι εθνικές κυβερνήσεις είναι αυτές που αναγορεύονται σε κατεξοχήν υπεύθυνες (από το 53,2% των ερωτώμενων). Στη δεύτερη θέση βρίσκονται οι πολίτες με 36,5%, και ακολουθεί η ΕΕ με 28,7%.

β) Χαμηλές είναι οι αξιολογήσεις για τις σχετικές δράσεις της Πολιτείας ("κάνει λίγα": 80,7%) όσο και της ΕΕ ("κάνει λίγα": 76,1%). Τα αντίστοιχα ποσοστά της χώρας μας προσεγγίζουν τα ποσοστά στις χώρες της Νότιας Ευρώπης ("η Πολιτεία κάνει λίγα για την κλιματική αλλαγή" απαντούν αντίστοιχα στην Κύπρο 76%, στην Πορτογαλία 85%, στη Γαλλία 81%, στην Ισπανία 82%, στην Ιταλία 84%, (βλ. Ευρωβαρόμετρο 513, "Climate Change", 2021)).

γ) Οι πολίτες φαίνεται να είναι ευαισθητοποιημένοι σε θέματα κλιματικής αλλαγής και διατεθειμένοι να ενεργοποιηθούν, αυτό όμως γίνεται δυστυχώς γίνεται σε πολλές περιπτώσεις στη βάση ατομικών πρωτοβουλιών και όχι συστηματικά, ή οργανωμένα, από τους τοπικούς φορείς.

δ) Οι πολίτες θεωρούν ότι υπάρχει ανάγκη για καλύτερη ενημέρωση και για συστηματικότερη εκπαίδευση, ιδίως στο σκέλος της αντιμετώπισης και της προσαρμογής.

ε) Η ασφάλιση της προσωπικής περιουσίας έναντι φυσικών κινδύνων δεν είναι μια πρακτική με την οποία οι πολίτες είναι εξοικειωμένοι. Αν και είναι καταρχήν διατεθειμένοι να τη σκεφτούν, ωστόσο λίγοι πράγματι την υιοθετούν και το ποσοστό αυτό είναι στενά εξαρτώμενο από το πόσο πιθανός είναι ο κίνδυνος καταστροφής της περιουσίας τους από τις φυσικές καταστροφές.

Η ευαισθητοποίηση θα πρέπει να ξεκινά από τις νεότερες ηλικίες, με σχετικές δράσεις από τους σχολικούς φορείς και στη συνέχεια από τους τοπικούς φορείς (Δήμος, Περιφέρεια) και τους δημόσιους φορείς (Υπουργείο Περιβάλλοντος, Υπουργείο Πολιτικής Προστασίας,...). Η επιλογή του κατάλληλου μέσου για το εκάστοτε στοχευόμενο κοινό είναι ένας κρίσιμος παράγοντας επιτυχίας.

Η ενημέρωση θα πρέπει να συμπεριλάβει και τις δυνατότητες αντίδρασης απέναντι σε τέτοια φαινόμενα, καθώς οι πολίτες κατά κανόνα δεν έχουν υπόψη κάποιο σχέδιο έκτακτης ανάγκης.

Η κατάρτιση τοπικών σχεδίων πολιτικής προστασίας και έκτακτης ανάγκης θεσπίστηκε με τον Ν. 4662/20 και επικαιροποιήθηκε με τον Ν. 5281/2026. Παρόλα αυτά η ενημέρωση των πολιτών καθυστερεί σημαντικά. Επομένως, είναι σαφής η αναγκαιότητα κατάλληλης ενημέρωσης-εκπαίδευσης των πολιτών, προκειμένου τα σχέδια αυτά να είναι αποτελεσματικά.

2.3. Η ΟΚΕ επισημαίνει ότι η ενίσχυση της ενημέρωσης των πολιτών για τη σημασία της ασφάλισης της περιουσίας τους απέναντι στις φυσικές καταστροφές είναι αναγκαία. Η ενημέρωση θα πρέπει να συνδυαστεί και με κατάλληλες ρυθμίσεις και κίνητρα, ώστε να περιορισθεί το ποσό της επιβάρυνσης που συνεπάγεται η συγκεκριμένη ασφάλιση για τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις.

2.4. Το βάρος της ευθύνης για την πρόληψη και την αντιμετώπιση των συνεπειών της κλιματικής κρίσης πέφτει στην εκάστοτε Κυβέρνηση.

Η ΟΚΕ θεωρεί ότι απαιτείται, περαιτέρω εξορθολογισμός και ενίσχυση του μηχανισμού πρόληψης και αντιμετώπισης των συνεπειών της κλιματικής αλλαγής, που μεταξύ άλλων προϋποθέτει:

1. Σαφείς αρμοδιότητες και πεδίο ευθύνης σε κάθε επίπεδο διακυβέρνησης.
2. Αναβάθμιση των Δασικών υπηρεσιών και ενίσχυση της συνεργασίας ανάμεσα στις Δασικές Υπηρεσίες και το Πυροσβεστικό Σώμα, μαζί με την ενεργοποίηση εθελοντικών ομάδων. Από το 2010 και εφεξής οι Δασικές Υπηρεσίες έχουν υποβαθμιστεί, γεγονός που καθυστερεί την υλοποίηση του προγράμματος Antinero.
3. Αναβάθμιση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, με αυξημένες ευθύνες και διακριτό ρόλο, ώστε να ενισχυθεί η αποτελεσματικότητα στο τοπικό επίπεδο.
4. Περαιτέρω ενίσχυση του Πυροσβεστικού Σώματος με νέο προσωπικό, και επανεκπαίδευση του υπάρχοντος. Το δυναμικό του Πυροσβεστικού Σώματος έφτασε τα 18.804 άτομα και οι εθελοντές πυροσβέστες αυξήθηκαν σε 4.694 άτομα, παρόλα αυτά ο αριθμός αυτών που επιχειρούν στο πεδίο είναι αρκετά χαμηλότερος.

Τα προαναφερόμενα ενσωματώνονται στο ν.5281/2026 ο οποίος όπως απεδείχθη δεν έχει πρακτικά ακόμη εφαρμοστεί. Παράλληλα ο νέος κώδικας τοπικής αυτοδιοίκησης κάνει διάκριση αρμοδιοτήτων στις διάφορες βαθμίδες αυτοδιοίκησης και την κυβέρνηση, εξακολουθούν όμως να υπάρχουν αλληλεπικαλύψεις που εμποδίζουν την ξεκάθαρη κατανομή αρμοδιοτήτων, απόδοσης ευθύνης και λήψης της απόφασης, χωρίς ταυτόχρονα να περιορίζεται η γραφειοκρατία.

2.5. Πέρα από τις επιμέρους δράσεις η ΟΚΕ επισημαίνει ότι η κλιματική αλλαγή θα πρέπει να συμπεριληφθεί σε ολόκληρο το θεσμικό πλαίσιο της χώρας μας, από τα περιφερειακά χωρικά πλαίσια και τα σχέδια διαχείρισης υδάτων, μέχρι τα τοπικά πολεοδομικά σχέδια. Ανθεκτικές κοινότητες με ασφαλείς ζώνες, οδούς διαφυγής, κατάλληλη δόμηση και χρηματοδοτικά εργαλεία για την αντιπυρική αναβάθμιση κτιρίων στις περιοχές υψηλού κινδύνου.

Απαραίτητη είναι και η κατάρτιση σχεδίων για την προσαρμογή τουριστικών περιοχών που υφίστανται ήδη τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, ή εκτιμάται ότι θα πληγούν περισσότερο τις επρχόμενες δεκαετίες. Τέλος, είναι αναγκαίο να ενσωματωθεί η παράμετρος της κλιματικής αλλαγής

στον σχεδιασμό όλων των μεγάλων νέων υποδομών, καθώς σε μικρό χρονικό διάστημα οι καιρικές συνθήκες θα είναι πολύ διαφορετικές από αυτές που ισχύουν σήμερα.

2.6. Η κλιματική κρίση δεν μας χτύπησε τώρα την πόρτα, η κλιματική κρίση είναι μια ιστορία η οποία συζητιέται εδώ και 15 χρόνια τουλάχιστον. Και οι λύσεις σε μεγάλο βαθμό περνούν μέσα από την πρόληψη. Η κλιματική κρίση «δεν αποτελεί άλλοθι για την απουσία προετοιμασίας, αλλά αντίθετα, καθιστά την πρόληψη ακόμη πιο αναγκαία. Η ΟΚΕ θεωρεί ότι η κατανομή των κονδυλίων θα πρέπει να αυξηθεί στην κατεύθυνση της πρόληψης, καθώς έχει αποδειχθεί ότι όσα χρήματα κι αν δίνουμε στην κατεύθυνση της καταστολής, αυτά δεν αρκούν. *«Οι καταστροφικές πυρκαγιές αυτού του καλοκαιριού σε ευρωπαϊκό επίπεδο καταρρίπτουν τον μύθο ότι οι μεγάλες πυρκαγιές αντιμετωπίζονται μόνο με περισσότερα αεροπλάνα και περισσότερους πυροσβέστες. Οι ευρωπαϊκές χώρες που επλήγησαν από τις μεγάλες πυρκαγιές αυτό το καλοκαίρι διαθέτουν κορυφαίες δασοπυροσβεστικές υπηρεσίες και σύγχρονα εναέρια μέσα, όμως, «όταν οι πυρκαγιές αποκτούν ακραία συμπεριφορά, ακόμη και τα καλύτερα συστήματα φτάνουν στα όριά τους»⁵* Η ενίσχυση επομένως της πολιτικής προστασίας με τον προγραμματισμό παρεμβάσεων πρόληψης στη χώρα μας έχει πολλά περιθώρια περαιτέρω βελτίωσης. Με τους ειδικούς να έχουν τον πρώτο ρόλο, αφού θα πρέπει οργανωμένα να συμμετέχουν στη μελέτη και το σχεδιασμό των απαραίτητων υποδομών. Σε αυτή την κατεύθυνση η αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών παρέχει πολλές δυνατότητες

2.7. Η ΟΚΕ επισημαίνει ότι τα δάση της χώρας, χρειάζονται σύγχρονες διαχειριστικές μελέτες. Δηλαδή, ένα πρακτικό σχέδιο που να λέει τι πρέπει να γίνει σε κάθε περιοχή, πού χρειάζεται καθαρισμός, πού πρέπει να ανοίξει ή να συντηρηθεί ένας δασικός δρόμος, πού χρειάζεται αντιτυρική ζώνη και που πρέπει να απομακρυνθεί η ξερή ύλη που λειτουργεί σαν προσάναμμα. Έχουν ξεκινήσει νέες διαχειριστικές μελέτες στην Αττική, στην Πελοπόννησο και ακολουθεί νέα γενιά μελετών για το μεγαλύτερο μέρος της χώρας.

Βασικό όμως είναι να αλλάξει και η λογική, του ότι προστατεύω το δάσος σημαίνει δεν το αγγίζω. Ενα δάσος που το αφήνεις τελείως μόνο του γεμίζει καύσιμη ύλη (ξερά κλαδιά, πεσμένους κορμούς και πυκνή βλάστηση). Και όταν ξεσπάσει φωτιά, όλη αυτή η ύλη γίνεται καύσιμο. Το δάσος θέλει ενεργή φροντίδα, επιστημονική διαχείριση και ανθρώπους που το γνωρίζουν και δουλεύουν μέσα σε αυτό όλο τον χρόνο.

Για να σωθούν τα δάση και για να ελπίζουμε σε ένα όσο γίνεται καλύτερο αύριο θα πρέπει τουλάχιστον οι εκτάσεις τους να χρησιμοποιούνται και όχι να εμφανίζουν εικόνα «εγκατάλειψης». Για το συγκεκριμένο μείζον ζήτημα η Πολιτεία, έχει εκ των πραγμάτων τον πρώτο λόγο. Θα πρέπει κάποτε οι δασωμένες περιοχές της χώρας και τα προϊόντα τους να αξιοποιούνται με τον πλέον αποδοτικό τρόπο. Στα πλαίσια ανάπτυξης σύγχρονων δημόσιων ή ιδιωτικών δραστηριοτήτων αλλά και με διασφαλισμένες τις ελάχιστες προϋποθέσεις για τη σωστή τους διοικητική διαχείριση.

2.8. Οι δασικές πυρκαγιές δεν απειλούν μόνο δάση και κατοικίες Απειλούν νοσοκομεία, δομές ψυχικής υγείας, γηροκομεία, σχολεία. Η ΟΚΕ τονίζει ότι κάθε νοσοκομείο, κάθε δομή ψυχικής υγείας, κάθε μονάδα φροντίδας, κάθε σχολείο, κάθε κρίσιμη εγκατάσταση πρέπει να έχει επικαιροποιημένο σχέδιο πυρασφάλειας, ασφαλή εκκένωση, ασκήσεις, εναλλακτικές διαδρομές, υποδομές υδροληψίας, εκπαίδευση προσωπικού και διασύνδεση με το τοπικό σχέδιο Πολιτικής Προστασίας.

⁵ Συνολόκης-Καραγιάννης: «Οι μεγάλες πυρκαγιές κερδίζονται πριν ανάψει η πρώτη σπίθα»/iefimerida - 7/8/2026

2.9. Η ΟΚΕ αναδεικνύει τη σημασία του περιορισμού των αιτίων ανάφλεξης: Μέσα από τη συντήρηση δικτύων, τα υπόγεια καλώδια και, σε ακραίες συνθήκες, την προληπτική διακοπή της ηλεκτροδότησης σε περιοχές υψηλού κινδύνου. Το έργο της υπογειοποίησης καλωδίων είναι ζωτικής σημασίας, καθώς σημαντικό ποσοστό πυρκαγιών προκαλείται από βλάβες στα εναέρια δίκτυα ηλεκτροδότησης. Η υπογειοποίηση του ηλεκτρικού δικτύου, ιδιαίτερα σε ευαίσθητες περιοχές, κοντά σε δάση ή οικισμούς, συνεχίζεται. Το ποσοστό υπογειοποίησης έχει ανέβει από το 9% στο 14%, με χρήματα από το Ταμείο Ανάκαμψης. Η χώρα όμως εξακολουθεί να χρειάζεται ακόμα περισσότερες υπογειοποιήσεις σε κρίσιμες ζώνες, μετατόπιση ή αναβάθμιση δικτύων υψηλού κινδύνου, προληπτική συντήρηση, καθαρισμούς γύρω από πυλώνες και γραμμές, αισθητήρες, real-time παρακολούθηση και υποχρεωτική λογοδοσία των διαχειριστών δικτύων. Η ευθύνη πρέπει να φτάνει και στις υποδομές, στους διαχειριστές, στις συμβάσεις, στους ελέγχους και σε όσες επενδύσεις καθυστερούν.

2.10. Τέλος, η ΟΚΕ επισημαίνει ότι οι συνθήκες που επικρατούν σήμερα στην ύπαιθρο χώρα είναι δυσοίωνες. Λόγω της πληθυσμιακής «αποψίλωσης» και εγκατάλειψης ολόκληρες περιοχές της ενδοχώρας καταλήγουν να είναι απρόσιτες, αχρησιμοποίητες και αδιάβατες λόγω βλάστησης. Υπάρχουν δάση που δεν έχουν καθαριστεί για πολλές 10ετίες και η υπερβολική βλάστηση καταλήγει να γίνεται «καύσιμη ύλη» σε περίπτωση πυρκαγιάς. Παράλληλα παρατηρείται έλλειμμα απαραίτητων οδικών παρεμβάσεων συντήρησης. Με δεδομένο επομένως το έλλειμμα αντιπυρικών ζωνών η ΟΚΕ θεωρεί ότι θα πρέπει να δοθεί προτεραιότητα στον καθαρισμό των ζωνών οι οποίες καταλαμβάνονται από τους δρόμους του επαρχιακού ή του δασικού μας δικτύου.

1. Το Υπό Εξέταση Σχέδιο Νόμου

3.1. Περιγραφή

3.1.1. Το Σχέδιο Νόμου του Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας με τίτλο «Νέο πλαίσιο μέτρων στεγαστικής αρωγής και λοιπών ενισχύσεων μετά από φυσικές καταστροφές, βελτίωση πλαισίου κρατικής αρωγής και ιδιωτικής ασφάλισης επιχειρήσεων έναντι φυσικών καταστροφών-τροποποιήσεις ν.4797/21 και ν.5116/24», απεστάλη στην ΟΚΕ προς γνωμοδότηση από την Γ.Γ. Νομικών και Κοινοβουλευτικών Θεμάτων.

3.1.2 Το υπό εξέταση Σχ/Ν τροποποιεί το ν.4797/21 και το ν.5116/24, και όπως αναφέρεται εκσυγχρονίζει τις ρυθμίσεις για τη στεγαστική αρωγή, την πρώτη αρωγή και τις οικονομικές και λοιπές ενισχύσεις πληγέντων από φυσικές καταστροφές (ΜΕΡΟΣ Α του Σχ/Ν) και βελτιώνει το πλαίσιο κρατικής αρωγής και ιδιωτικής ασφάλισης επιχειρήσεων έναντι φυσικών καταστροφών (ΜΕΡΟΣ Β του Σχ/Ν).

Στο Α' Μέρος περιλαμβάνει 26 άρθρα τα οποία κατανέμονται σε 8 Κεφάλαια (Α'-Η») και τα οποία αναφέρονται:

- στο σκοπό καθώς και στο Πεδίο Εφαρμογής (Κεφ. Α-Β),
- στους δικαιούχους και τη διαδικασία χορήγησης στεγαστικής αρωγής (Κεφ. Γ),
- σε άλλες μορφές ενίσχυσης πληγέντων από φυσικές καταστροφές (Κεφ. Δ),
- στον Ειδικό Διαχειριστή (Κεφ. Ε),

- στο Σύστημα εποπτείας- επιστροφή στεγαστικής αρωγής και λοιπών ενισχύσεων που καταβλήθηκαν αχρεωστήτως (Κεφ. ΣΤ),
- στη Στεγαστική συνδρομή αποκατάστασης κτιρίων που επλήγησαν από τις πυρκαγιές της 23^{ης} και 24^{ης} Ιουλίου 2018 (Κεφ. Ζ),
- τις Εξουσιοδοτικές Διατάξεις (Κεφ. Η).

Στο Μέρος Β περιλαμβάνει 10 άρθρα τα οποία κατανέμονται σε 4 Κεφάλαια (Α'-Δ») και τα οποία αναφέρονται:

- στο σκοπό και το αντικείμενο (Κεφ. Α)
- στην αναδιοργάνωση της κρατικής αρωγής-τροποποιήσεις ν. 4797/2021 (Κεφ. Β)
- σε ρυθμίσεις για την ιδιωτική ασφάλιση έναντι φυσικών. Καταστροφών-Τροποποιήσεις ν. 5116/24 (Κεφ. Γ)
- σε λοιπές ρυθμίσεις (Κεφ. Δ)

Αναλυτικότερα το Α' Μέρος του Σχ/Ν αφορά τα μέτρα στεγαστικής αρωγής για κτίρια που έχουν υποστεί μερική βλάβη, ή έχουν καταστραφεί ολοσχερώς εξαιτίας φυσικών καταστροφών. Οι ρυθμίσεις καλύπτουν κτίρια φυσικών και νομικών προσώπων, με στόχο την αποτελεσματικότερη και ταχύτερη αποκατάσταση των ζημιών. Παράλληλα, το Σχ/Ν επιδιώκει την αμεσότερη κάλυψη των πρώτων αναγκών των πληγέντων πολιτών, ρυθμίζοντας τη διαδικασία χορήγησης στεγαστικής αρωγής, καθώς και της πρώτης αρωγής έναντι στεγαστικής αρωγής.

Οι βασικές παρεμβάσεις του Α' Μέρους εστιάζουν στον καθορισμό των δικαιούχων στεγαστικής αρωγής, στη διαδικασία χορήγησης των σχετικών ποσών, στην επιδότηση προσωρινής στέγασης και στην παροχή οικονομικών και λοιπών ενισχύσεων στους πληγέντες.

Το Β' Μέρος του Σχ/Ν αφορά τη βελτίωση του μηχανισμού κρατικής αρωγής. Μεταξύ άλλων, προβλέπεται αναδιάρθρωση της Γενικής Διεύθυνσης Κρατικής Αρωγής και Συντονισμού, καθώς και δημιουργία ανεξάρτητης μονάδας ελέγχων με στόχο την ενίσχυση της διαφάνειας, της ταχύτητας και της αποτελεσματικότητας των διαδικασιών κρατικής αρωγής μετά από φυσικές καταστροφές, αλλά και η θωράκιση των μηχανισμών ελέγχου.

Τέλος, το Σχ/Ν περιλαμβάνει και ρυθμίσεις που αφορούν την εφαρμογή του πλαισίου για την υποχρέωση ιδιωτικής ασφάλισης επιχειρήσεων έναντι φυσικών καταστροφών, σε συνάρτηση με την κρατική αρωγή.

3.1.3. Στο πλαίσιο της επιτάχυνσης των διαδικασιών στήριξης των πληγέντων, εφαρμόζεται η διαδικασία μίας ενιαίας αυτοψίας, αντί πολλαπλών ελέγχων. Παράλληλα έχει ενεργοποιηθεί ο μηχανισμός Κρατικής Αρωγής για την άμεση οικονομική στήριξη των πολιτών: επίδομα πρώτων βιοτικών αναγκών και επίδομα για απλές επισκευαστικές εργασίες ή/και αντικατάσταση οικοσκευής (600 ευρώ και έως 6.000 ευρώ αντίστοιχα). Ταυτόχρονα έχει ενεργοποιηθεί το μέτρο της επιδότησης προσωρινής στέγασης για όσους αναγκάστηκαν να απομακρυνθούν από τις κύριες κατοικίες τους: επιδότηση ενοικίου, είτε επιδότηση συγκατοίκησης στην περίπτωση φιλοξενίας από άλλο πρόσωπο (έως 500 ευρώ τον μήνα το ανώτατο και 50% του αντίστοιχου ποσού της επιδότησης ενοικίου αντίστοιχα).

Παράλληλα με τις άμεσες ενισχύσεις και τα μέτρα προσωρινής στέγασης, ενεργοποιείται το πλαίσιο της στεγαστικής συνδρομής για την αποκατάσταση των κτηρίων. Οι πληγέντες πολίτες έχουν τη δυνατότητα να υποβάλουν αιτήσεις για τη χρηματοδότηση εργασιών επισκευής ή, όπου απαιτείται, ανακατασκευής των κτηρίων τους. Με την έναρξη της διαδικασίας υποβολής των αιτήσεων για τη στεγαστική συνδρομή θα λειτουργήσει ειδικός μηχανισμός ενημέρωσης των πληγέντων, ώστε οι

πολίτες να έχουν σαφή εικόνα για τις προϋποθέσεις, τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και τα χρονικά περιθώρια υποβολής των αιτήσεών τους.

Αναφορικά με τις επιχειρήσεις και τις αγροτικές εκμεταλλεύσεις που επλήγησαν από τις πυρκαγιές προβλέπεται: α) επιχορήγηση των πληγείσων επιχειρήσεων και αγροτικών εκμεταλλεύσεων σε ποσοστό 70% της εκτιμηθείσας ζημιάς, με ανώτατο όριο ενίσχυσης 500.000 ευρώ ανά δικαιούχο), β) αναστολή φορολογικών και ασφαλιστικών υποχρεώσεων (εξάμηνη αναστολή καταβολής φορολογικών υποχρεώσεων, καθώς και ρυθμίσεων και ασφαλιστικών υποχρεώσεων), γ) αναστολή πράξεων αναγκαστικής εκτέλεσης (δωδεκάμηνη αναστολή επί της κινητής και ακίνητης περιουσίας), δ) αναστολή συμβάσεων εργασίας σύμφωνα με τις προβλεπόμενες διατάξεις (πιστοποιημένα πληγείσες επιχειρήσεις που έχουν υποστεί ολοσχερή καταστροφή, ή σοβαρές ζημιές που δεν επιτρέπουν την ασφαλή παροχή εργασίας), ε) απαλλαγή από τον ΕΝΦΙΑ. (τριετής απαλλαγή για κτήρια και αγροτεμάχια που βρίσκονται σε περιοχές οι οποίες έχουν κηρυχθεί σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης λόγω των πυρκαγιών).

3.2. Γενική Αξιολόγηση

3.2.1. Η ΟΚΕ επισημαίνει ότι ένα Σχ/Ν που αναφέρεται στο ζήτημα της κρατικής αρωγής στους πληγέντες από φυσικές καταστροφές πρέπει να βασίζεται ταυτόχρονα σε τρεις παράλληλους άξονες: Α) Άμεση αποκατάσταση των πληγέντων, Β) Άμεση καταγραφή των ζημιών και Γ) Άμεση καταβολή των αποζημιώσεων.

3.2.2. Η ΟΚΕ αξιολογεί θετικά τους στόχους του υπό εξέταση νομοσχεδίου, καθώς επιφέροντας βελτιώσεις στο προϋφιστάμενο νομοθετικό καθεστώς επιδιώκει την αποτελεσματική και έγκαιρη λήψη μέτρων και την άμεση και πλήρη κάλυψη των πρώτων αναγκών των πληγέντων (πολιτών και επιχειρήσεων). Παράλληλα οι ρυθμίσεις του χαρακτηρίζονται από πληρότητα ως προς τον σκοπό που επιδιώκει, με την έννοια ότι καλύπτει θεματικά όλα τα ζητήματα που είναι αναγκαίο να ρυθμίζονται (πχ. όρια πληγείσων περιοχών, δικαιούχοι στεγαστικής αρωγής, όροι αρωγής, στάδια και διαδικασίες αρωγής κλπ.- Μέρος Α του Σχ/ν), ενώ προσδιορίζει και παρεμβάσεις στο διοικητικό και διαδικαστικό πλαίσιο για την κρατική αρωγή έναντι φυσικών καταστροφών (Μέρος Β του Σχ/Ν)

Βέβαια η ΟΚΕ οφείλει να επισημάνει ότι μέσα σε ελάχιστο χρονικό διάστημα εισάγονται τροποποιήσεις των Νόμων 4797/2021 και 5116/2024. Πρόκειται για διατάξεις που μόλις τον περασμένο Φεβρουάριο τροποποιήθηκαν⁶ και η ΟΚΕ είχε εκφράσει τις θέσεις της για το σχετικό νομοσχέδιο⁷. Ειδικότερα είχε επισημάνει ότι οι διαδικασίες, το ύψος και ο χρόνος αποζημιώσεων αποτελούν διαρκές πρόβλημα για τις κοινωνίες και τις τοπικές οικονομίες που ως θύματα μιας φυσικής καταστροφής υπόκεινται και σε μια πολύχρονη γραφειοκρατική ταλαιπωρία πριν επιστρέψουν, όταν αυτό είναι εφικτό, σε κανονικούς ρυθμούς ζωής.

3.2.3. Η ΟΚΕ επισημαίνει ότι η προσθήκη σειράς υπουργικών αποφάσεων, στο υπό εξέταση νομοσχέδιο, που πρέπει να εκδοθούν προτού εκκινήσουν οι διαδικασίες αρωγής, αποζημίωσης και αποκατάστασης των πληγέντων περιοχών καθυστερούν την όλη διαδικασία της κρατικής αρωγής, σε αντίθεση με τον επιδιωκόμενο στόχο της ταχύτατης αποκατάστασης. Επίσης παρατηρούνται

⁶ «Ενεργή μάχη: Ολοκληρωμένη αναμόρφωση του συστήματος πρόληψης, ετοιμότητας και απόκρισης έναντι δασικών πυρκαγιών και λοιπών φυσικών, τεχνολογικών ή ανθρωπογενών καταστροφών» (Ν. 5281/2026, ΦΕΚ Α' 28/25-02-2026).

⁷ Όπως προηγούμενα.

περιπτώσεις επιπλέον διάσπασης αρμοδιοτήτων, ειδικά σε ότι αφορά την οριοθέτηση των περιοχών που έχουν πληγεί. Τέλος οι μεταβατικές διατάξεις που αφορούν σε φυσικές καταστροφές παλαιότερων ετών είναι αναγκαίο να αποσαφηνιστούν αν θέλουμε να μιλάμε για ένα κράτος γρήγορο και αποτελεσματικό.

Στην οπτική αυτή η ΟΚΕ επισημαίνει ότι η πολιτεία οφείλει να εξετάσει τη θέσπιση ενιαίου πλαισίου κρατικής αρωγής το οποίο θα διαρθρώνεται σε βαθμίδες ανάλογα με το μέγεθος της φυσικής, ή άλλης καταστροφής και δεν θα απαιτεί την έκδοση σειράς υπουργικών αποφάσεων κατόπιν σειράς εισηγήσεων και γραφειοκρατικών διαδικασιών δημοσίων υπηρεσιών.

Δεδομένου δε ότι, ο βασικός νόμος 4197/2021 για την κρατική αρωγή τροποποιείται ταχύτερα από ότι αποδίδεται σε δικαιούχους η εκάστοτε κρατική αρωγή, κρίνεται σκόπιμη πλέον η πλήρης αντικατάστασή του από νέο πλαίσιο που θα καταργεί σειρά γραφειοκρατικών διαδικασιών που προβλέπονται και θα ξεκαθαρίζει εκ νέου τις αρμοδιότητες λαμβάνοντας υπόψη και το νέο κώδικα τοπικής αυτοδιοίκησης.

3.2.4. Η ολοένα και συχνότερη εμφάνιση φυσικών καταστροφών και το μέγεθος των οικονομικών συνεπειών τους καθιστούν αναγκαίο ένα σύγχρονο, γρήγορο και αποτελεσματικό πλαίσιο αντιμετώπισης των ζημιών. Ιδιαίτερα για τους πολίτες αλλά και για τις επιχειρήσεις, το ζήτημα της ταχύτητας είναι καθοριστικό.

Για τον πολίτη η άμεση μετεγκατάσταση του στην περίπτωση που το σπίτι του καταστράφηκε ολοσχερώς, ή μερικώς είναι ζωτικής σημασίας για τη ζωή του. Ενώ μία επιχείρηση που μετά από μια φυσική καταστροφή παραμένει για μεγάλο χρονικό διάστημα χωρίς οικονομική υποστήριξη και εκτός παραγωγικής διαδικασίας κινδυνεύει όχι μόνο να υποστεί ζημία, αλλά ακόμη και να μην μπορέσει να επαναλειτουργήσει. Στόχος επομένως θα πρέπει να είναι η στήριξη της για την όσο το δυνατόν ταχύτερη επαναλειτουργία της.

Η ΟΚΕ κατά το παρελθόν είχε εκφράσει τις ανησυχίες της για τον χρόνο που απαιτείται κάθε φορά για την κρατική αρωγή, για τις αβελτηρίες που παρατηρούνται ώστε να επιταχυνθεί η διαδικασία επιστροφής των πληγέντων κοινωνιών σε κανονικούς ρυθμούς ζωής καταθέτοντας συγκεκριμένες προτάσεις που κατά την άποψή της μπορούν να επιφέρουν επιτάχυνση, ιδίως σε ζητήματα προληπτικής προετοιμασίας του μηχανισμού καταγραφής και εκτίμησης ζημιών.

3.2.5. Η ΟΚΕ επισημαίνει ότι το ζητούμενο δεν είναι μόνο να αποζημιώνεται τελικά ο πληγέντας. Είναι να αποζημιώνεται γρήγορα, με απλές διαδικασίες και με ένα σύστημα που επιβραβεύει την πρόνοια και την υπευθυνότητα. Στην εποχή της ψηφιακής διασύνδεσης των δημόσιων συστημάτων δεν είναι λογικό ο πολίτης, ή ο επιχειρηματίας που μόλις έχει πληγεί από μια φυσική καταστροφή να καλείται να λειτουργεί ως μεταφορέας πληροφοριών και βεβαιώσεων μεταξύ φορέων που μπορούν να επικοινωνούν ηλεκτρονικά μεταξύ τους.

3.2.6. Η ΟΚΕ επισημαίνει ότι η κρατική αρωγή και η ιδιωτική ασφάλιση δεν πρέπει να αντιμετωπίζονται ως δύο ανταγωνιστικοί μηχανισμοί, αλλά να λειτουργούν συμπληρωματικά, μέσα σε ένα συνολικό πλαίσιο πρόληψης, προστασίας και γρήγορης επανόδου των πολιτών και των επιχειρήσεων στην κανονικότητα. Η κρατική αρωγή πρέπει να παραμένει ο μηχανισμός κοινωνικής και οικονομικής στήριξης απέναντι στην καταστροφή και να είναι ανεξάρτητη από την ύπαρξη ή μη ιδιωτικής ασφάλισης. Από την άλλη, η ιδιωτική ασφάλιση, εφόσον υπάρχει, πρέπει να διευρύνει την προστασία και να επιταχύνει την επάνοδο των πληγέντων (πολιτών και επιχειρήσεων) στην κανονικότητα.

Το νέο πλαίσιο δεν πρέπει να δημιουργεί αντικίνητρα στην ιδιωτική ασφάλιση. Αν επιθυμούμε να ενισχύσουμε την ασφαλιστική συνείδηση και να περιορίσουμε σταδιακά το κενό ασφαλιστικής προστασίας έναντι φυσικών καταστροφών, ο πολίτης ή η επιχείρηση που επιλέγει να ασφαλιστεί οικειοθελώς πρέπει να αισθάνεται ότι η πολιτεία ενθαρρύνει και όχι ότι αποδυναμώνει αυτή την επιλογή. Παράλληλα, εάν θέλουμε πραγματικά να αυξηθεί η ασφαλιστική προστασία της ελληνικής κοινωνίας και οικονομίας, πρέπει να διαμορφώσουμε ένα πλαίσιο στο οποίο η επιλογή της ιδιωτικής ασφάλισης θα έχει ξεκάθαρη αξία για τον ασφαλισμένο.

Συνεπώς, η ΟΚΕ προτείνει η επέκταση της ιδιωτικής ασφάλισης έναντι φυσικών καταστροφών να επιτευχθεί με την χορήγηση κατάλληλων κινήτρων, όπως η πλήρης απαλλαγή από τον ΕΝΦΙΑ αντί της έκπτωσης που προβλέπεται για κατοικίες, απαλλαγή των συγκεκριμένων ασφαλιστικών συμβάσεων από φορολογικές επιβαρύνσεις και έκπτωσης της αξίας των συμβάσεων από το φορολογητέο εισόδημα των ασφαλισμένων.

3.2.7. Τέλος, η ΟΚΕ επισημαίνει ότι θα πρέπει να απαλειφθεί η ρύθμιση που εξισώνει τους νόμιμους ιδιοκτήτες με τους ιδιοκτήτες αυθαίρετων κτισμάτων αναφορικά με τις διαδικασίες και το ποσό κρατικής αρωγής που προβλέπονται. Ανάλογες ρυθμίσεις επιβραβεύουν ουσιαστικά την αυθαίρετη δόμηση που όπως έχει αποδειχθεί στην πράξη αποτελεί έναν από τους κυριότερους παράγοντες οδυνηρών συνεπειών (π.χ. καταστροφική πυρκαγιά στο Μάτι).

3.3. Αξιολόγηση κατ' άρθρο

Άρθρο 3 «Πεδίο εφαρμογής»

Στην παρ. γ) αναφέρεται ότι *«Το σύνολο των μέτρων ενίσχυσης διέπεται από τους ενωσιακούς και εθνικούς κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις, όταν οι χορηγήσεις αφορούν επιχειρήσεις».*

Η ΟΚΕ θεωρεί ότι απαιτείται αποσαφήνιση, όσον αφορά την συμβατότητα και τις προϋποθέσεις εφαρμογής των μέτρων ενίσχυσης για τις επιχειρήσεις.

Άρθρο 4 «Ορισμοί»

Στην παρ. α) ο *«Πίνακας Εγκεκριμένων Τιμών Αποκατάστασης Βλαβών Κτιρίων»*, ορίζεται ως *« ο κατάλογος που περιλαμβάνει το χρηματικό ποσό ανά βλάβη ... για την επισκευή του.»*

Σημειώνεται ότι στο άρθρο 23 «Εξουσιοδοτικές διατάξεις» παρ. 1.γ) αναφέρεται ότι *... εγκρίνεται, μετά από εισήγηση, ο εκάστοτε ισχύων «Πίνακας Εγκεκριμένων Τιμών Αποκατάστασης Βλαβών Κτιρίων» για την εφαρμογή των άρθρων 12 και 13»*

Η ΟΚΕ επισημαίνει ότι θα πρέπει να αποσαφηνισθεί εάν ισχύει ο αντίστοιχος κατάλογος από παλαιότερα σχετικά νομοθετικά πλαίσια και εάν όχι, θα πρέπει να καθορισθεί επακριβώς το πότε θα συνταχθεί και το πως θα εφαρμόζονται οι διατάξεις του Σχ/Ν μέχρι τότε.

Άρθρο 5 Καθορισμός ορίων περιοχής που έχει πληγεί από φυσική καταστροφή

Η διάταξη ορίζει ότι *«Περιοχή που πλήττεται από φυσική καταστροφή οριοθετείται ως πληγείσα, μετά από διενέργεια αυτοψίας σε κτίρια από τη Γενική Διεύθυνση Στεγαστικής Αρωγής και κάθε άλλο αρμόδιο δημόσιο φορέα, ...».* Η οριοθέτηση πληγείσας περιοχής εξακολουθεί να ορίζεται με την έκδοση ΚΥΑ, όπου εμπλέκονται τέσσερα Υπουργεία κατόπιν γνωστοποίησης από την οικεία Περιφέρεια, αυτοψίες μηχανικών και τελικά εισήγηση της Επιτροπής Κρατικής Αρωγής για τα ακριβή

γεωγραφικά όρια των περιοχών που επλήγησαν. Στη συγκεκριμένη διαδικασία προστίθεται και η δυνατότητα της Γενικής Διεύθυνσης Στεγαστικής Αρωγής να διενεργήσει αυτοψία, καθώς με βάση την διατύπωση της διάταξης θα πρέπει να ορίζεται ο δημόσιος φορέας που θα διενεργήσει τελικά την αυτοψία, εφόσον δεν την αναλάβει η Γενική Δ/νση Στεγαστικής Αρωγής.

Η ΟΚΕ προτείνει ως μία ταχύτερη και αποτελεσματικότερη διαδικασία οι περιφερειακοί συντονιστές του ν.4797/2021 να αναλάβουν την ευθύνη συντονισμού και διενέργειας της αυτοψίας σε συνεννόηση με τη Γενική Διεύθυνση Στεγαστικής Αρωγής.

Άρθρο 6 «Δικαιούχοι στεγαστικής αρωγής - Εναλλακτικές μορφές στεγαστικής αρωγής - Εξαιρέσεις από τη χορήγηση στεγαστικής αρωγής»

A. Υπάρχουν διατάξεις σε περίπτωση συγκυριότητας εξ αδιαιρέτου επί πληγέντος κτηρίου (παρ. 1.στ), ως εξής: «Σε περίπτωση συγκυριότητας επί πληγέντος κτιρίου, συγκύριος με οποιοδήποτε ποσοστό εξ αδιαιρέτου επί του κτιρίου, καθορίζεται δικαιούχος για το εκατό τοις εκατό (100%) της στεγαστικής αρωγής., υπό την προϋπόθεση ότι οι υπόλοιποι συγκύριοι δεν υποβάλουν τη σχετική αίτηση εντός της προθεσμίας που έχει οριστεί για την υποβολή των αιτήσεων. Μετά από τον καθορισμό του δικαιούχου, αίτηση συνιδιοκτήτη περί καθορισμού του ως δικαιούχου στεγαστικής αρωγής για το ίδιο κτίριο δεν εξετάζεται. Το δικαίωμα της παρούσας είναι προσωποπαγές και δύναται μόνο να κληρονομηθεί.»

Η ΟΚΕ θεωρεί ότι η διάταξη είναι θετική, γιατί σε αντίθετη περίπτωση αδράνεια μέρους των δικαιούχων συνιδιοκτητών θα οδηγούσε στην πράξη σε αδυναμία αποκατάστασης (επισκευής ή ανακατασκευής) του εξ αδιαιρέτου αρχικού κτηρίου. Ωστόσο επισημαίνει ότι θέτει πρακτικά προβλήματα (π.χ. πως θα λαμβάνονται αποφάσεις που αφορούν όλους αλλά στις οποίες συμμετέχει μόνο μέρος τους) που μπορεί να ακυρώσουν τελικά πρακτικά την επίτευξη των στόχων της αρωγής. Επομένως η ΟΚΕ προτείνει η διαδικασία στις περιπτώσεις αυτές να προσδιοριστεί αναλυτικότερα.

B. Στην παρ. 4 αναφέρονται οι περιπτώσεις για τις οποίες εφόσον ισχύουν σωρευτικά δεν χορηγείται στεγαστική αρωγή. Στη συνέχεια αναφέρεται ότι για τα αυθαίρετα κτίρια, δύναται με την προϋπόθεση κατεδάφισης τους, να χορηγηθεί η αναλογούσα στεγαστική αρωγή στους δικαιούχους, προκειμένου να εκδώσουν άδεια δόμησης επί γεωτεμαχίου ιδιοκτησίας τους που δύναται να οικοδομηθεί ή να αγοράσουν κατοικία προς αυτοστέγαση.

Η ρύθμιση αυτή συνεπάγεται ότι κάθε ιδιοκτήτης αυθαίρετου κτίσματος που έχει πληγεί μπορεί να λάβει αρωγή (δηλ. δημόσιο χρήμα) για να κατασκευάσει, ή να αγοράσει σε άλλη θέση κτήριο με τα χρήματα της αρωγής. Στην περίπτωση αυτή, η στεγαστική αρωγή στα αυθαίρετα κτίσματα δεν φαίνεται να διαφοροποιείται από αυτή που θα λάβουν οι ιδιοκτήτες νομίμως υφιστάμενων κτισμάτων, όπως προκύπτει από άλλα άρθρα του Σχ/Ν.

Η ΟΚΕ θεωρεί ότι η εξαίρεση αυτή από τους λόγους αποκλεισμού εξισώνει τους ιδιοκτήτες νόμιμων και αυθαίρετων κτισμάτων. Επίσης μία τέτοια εξαίρεση στους λόγους αποκλεισμού αποτελεί κίνητρο διαιώνισης της αυθαίρετης δόμησης που αποτελεί έναν από τους κυριότερους παράγοντες που οδηγούν σε οδυνηρές συνέπειες (π.χ. καταστροφική πυρκαγιά στο Μάτι).

Εναλλακτικά προτείνεται για τα αυθαίρετα κτίσματα το συγκεκριμένο γεωτεμάχιο εντός του οποίου είχαν ανεγερθεί να μεταβιβάζεται στο ελληνικό δημόσιο, ως δικλείδα ασφαλείας ότι δεν θα οικοδομηθεί εκ νέου κατά τρόπο αυθαίρετο από τον ίδιο, ή άλλον ιδιοκτήτη.

Άρθρο 7 Ανώτατα όρια στεγαστικής αρωγής

Αναφορικά με τις κατοικίες η ΟΚΕ θεωρεί δικαιότερο η αρωγή να αφορά ποσό επί του συνόλου των τετραγωνικών μέτρων των νόμιμα υφισταμένων και πληγέντων κτηρίων και όχι να τίθενται τα 150 τ.μ. ως όριο.

Σε ότι αφορά τα μεγέθη βιομηχανικών, βιοτεχνικών κτιρίων καθώς και τυχόν χώρους αποθήκευσης, ή αποθηκών εφοδιαστικής αλυσίδας (500 τετραγωνικά μέτρα ως όριο), κρίνονται εξαιρετικά περιορισμένα.

Τέλος, ειδική μέριμνα θα πρέπει να ληφθεί για περιπτώσεις ακινήτων που ανήκουν ή αξιοποιούνται από μη κερδοσκοπικές οργανώσεις στην περίπτωση που μεταξύ των σκοπών τους εντάσσεται η παροχή στέγης σε πρόσωπα που χρήζουν προστασίας. Για τις περιπτώσεις αυτές οι ως άνω περιορισμοί ενδέχεται να προκαλέσουν άδικο αποκλεισμό με πολλαπλές κοινωνικές συνέπειες. Το άρθρο 18 περί δημοσίων κτιρίων και λοιπών κτιρίων κοινοφελών σκοπών δεν καλύπτει τις περιπτώσεις οργανισμών που η λειτουργία τους δεν καλύπτεται με δαπάνες του δημοσίου.

Τέλος, τόσο στο άρθρο 7 όσο και στα άρθρα 11 και 12 τίθενται ανώτατα όρια αρωγής και προσδιορίζονται άλλες πτυχές της χορήγησης στεγαστικής αρωγής, χωρίς να αποσαφηνίζεται πως προσδιορίζεται το ύψος της «συνολικά εγκεκριμένης στεγαστικής αρωγής»⁸ (π.χ εκ των υστέρων, δηλ. αφού ολοκληρωθούν οι διαδικασίες επισκευής ή ανακατασκευής από τον/τους δικαιούχους, και με έλεγχο στην συνέχεια από ελεγκτή δόμησης, ή προκύπτει από τον Πίνακα Εγκεκριμένων Τιμών Αποκατάστασης Βλαβών Κτιρίων» του άρθρου 4 παρ. ε). Η ΟΚΕ επομένως επισημαίνει ότι θα πρέπει να αποσαφηνισθεί στο παρόν Σχ/Ν ο τρόπος με τον οποίο προσδιορίζεται το συνολικό ύψος της κρατικής αρωγής.

Άρθρο 9 Στεγαστική αρωγή κτιρίων ασφαλισμένων επιχειρήσεων μετά από φυσική καταστροφή - Όροι χορήγησης - Αφορολόγητο και ακατάσχετο στεγαστικής αρωγής

Α. Προβλέπεται ότι στις ιδιόκτητες κτιριακές εγκαταστάσεις επιχειρήσεων που είναι ασφαλισμένες, η κρατική αρωγή αφορά το ποσό της ζημιάς το οποίο δεν καλύπτεται από την ασφαλιστική εταιρεία. Η αρχή αυτή γίνεται κατανοητή για τις επιχειρήσεις στις οποίες ο νόμος έχει ήδη επιβάλει υποχρεωτική ασφάλιση. Για όσες δε από αυτές τις επιχειρήσεις λειτουργούν σε μισθωμένο κτίριο, η ΟΚΕ προτείνει την επέκταση της υποχρέωσης ασφάλισης για το μισθωμένο κτίριο στον ιδιοκτήτη του κτιρίου, ώστε με τον τρόπο αυτό να εξασφαλισθεί η άμεση συνέχιση της λειτουργίας της επιχείρησης. Οι επιχειρήσεις όμως με ετήσια έσοδα μικρότερα των 500 χιλ δεν έχουν υποχρέωση να ασφαλισθούν. Από τις επιχειρήσεις αυτές όσες δεν είχαν ασφαλιστεί λαμβάνουν το σύνολο της αποζημίωσης (αρωγής), ενώ αυτές που είχαν ασφαλιστεί χωρίς να έχουν υποχρέωση, αλλά με δική τους πρωτοβουλία λαμβάνουν αποζημίωση μόνο για το ποσό που δεν καλύπτεται από την ασφάλιση.

Η ΟΚΕ επισημαίνει ότι η μεταχείριση αυτή «τιμωρεί» τις μικρές επιχειρήσεις που επιλέγουν (με χρηματικό και διαχειριστικό κόστος) να ασφαλιστούν. Πέραν της άνισης μεταχείρισης, αυτό λειτουργεί και ως αντικίνητρο για την ασφάλιση των μικρών επιχειρήσεων και δεν υπηρετεί τον στόχο διεύρυνσης της ασφαλιστικής προστασίας.

Η ΟΚΕ προτείνει, επομένως, να εξεταστεί διαφορετική αντιμετώπιση των προαιρετικά ασφαλισμένων επιχειρήσεων, πάντοτε βέβαια μέσα στα όρια των ευρωπαϊκών και εθνικών κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων. Ενδεικτικά προτείνεται να διατυπωθεί ως εξής: «Για επιχειρήσεις οι οποίες δεν υπάγονται στην υποχρέωση ασφάλισης του άρθρου 5 του ν.5116/2024 και έχουν συνάψει

⁸ Βλ. πχ. αναφορά στον όρο αυτό στο άρθρο 12, παρ. 2.α, και αλλού.

προαιρετικά σύμβαση ιδιωτικής ασφάλισης, η ασφαλιστική αποζημίωση δεν μειώνει την προβλεπόμενη κρατική αρωγή, με την επιφύλαξη των εφαρμοστέων εθνικών και ενωσιακών κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων»

Σε ότι αφορά δε τις επιχειρήσεις που δεν ασφαλίστηκαν παρά την σχετική τους υποχρέωση, οφείλει να γίνει μια διάκριση στις περιπτώσεις τυχόν άρνησης των ασφαλιστικών εταιρειών να τις ασφαλίσουν, ή τυχόν εξαίρεσης που επιβλήθηκε από ασφαλιστική εταιρεία για συγκεκριμένους κινδύνους φυσικών καταστροφών.

Β. Η ΟΚΕ επισημαίνει ότι δεν υπάρχει κάποια αναφορά στο ζήτημα της ασφάλισης ιδιωτικών κατοικιών, γεγονός που οδηγεί στο συμπέρασμα ότι η τυχόν ασφάλιση δεν επηρεάζει την κρατική αρωγή, αλλά αυτό θα πρέπει να αποσαφηνισθεί στο Σχ/Ν.

Γ. Εφόσον ισχύει ο συμψηφισμός της ασφαλιστικής αποζημίωσης με την κρατική αρωγή, η ΟΚΕ θεωρεί απαραίτητο να προσδιοριστεί με απόλυτη σαφήνεια ποιο ποσό της ασφαλιστικής αποζημίωσης λαμβάνεται υπόψη, καθώς ένα ασφαλιστήριο μιας επιχείρησης μπορεί να περιλαμβάνει πολλές διαφορετικές καλύψεις και παροχές. Συνεπώς η ΟΚΕ θεωρεί ότι θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη μόνο η ασφαλιστική αποζημίωση που αφορά την ίδια ζημία και το ίδιο περιουσιακό στοιχείο για το οποίο προβλέπεται κρατική αρωγή. Ενδεικτικά προτείνεται να διατυπωθεί ως εξής: *«Για τον προσδιορισμό του ποσού της κρατικής αρωγής λαμβάνεται υπόψη αποκλειστικά το μέρος της ασφαλιστικής αποζημίωσης που αντιστοιχεί στην ίδια υλική ζημία και στα ίδια περιουσιακά στοιχεία, ή δαπάνες για τα οποία προβλέπεται κρατική αρωγή. Αποζημιώσεις που προκύπτουν από λοιπές ασφαλιστικές καλύψεις ή παροχές δεν συνυπολογίζονται».*

Αντίστοιχη μέριμνα θα πρέπει να ληφθεί και για τυχόν εξοπλισμό και κινητά στοιχεία, τα οποία αποζημιώνονται από τις ασφαλιστικές εταιρείες με κριτήριο την τρέχουσα αξία του εξοπλισμού και όχι με βάση τις τιμές αγοράς αντικατάστασης. Επιπρόσθετα αυτονόητη πρέπει να θεωρείται η ύπαρξη μηχανισμού χρηματοδοτικής υποστήριξης αλλά και η χορήγηση απαλλαγών μέχρι την αποκατάσταση της οικονομικής κατάστασης της επιχείρησης σε επίπεδα προ της εκδήλωσης της φυσικής καταστροφής.

Επίσης προτείνεται να δημιουργηθεί ειδική ψηφιακή πλατφόρμα όπου οι ασφαλιστικές εταιρείες θα καταχωρούν τους κινδύνους που καλύπτουν σε κάθε ασφαλιστική σύμβαση και τους κινδύνους που εξαιρούνται από τη σύμβαση. Υπόχρεες για ασφάλιση επιχειρήσεις που ισχυρίζονται ότι δεν αναλαμβάνει την ασφάλισή τους ιδιωτική ασφαλιστική εταιρεία θα πρέπει να καταχωρούν τουλάχιστον δύο γραπτές αρνήσεις τις οποίες υποχρεωτικά θα δίνουν οι ασφαλιστικές εταιρείες σε περίπτωση άρνησης. Τα στοιχεία αυτά δεν θα μπορούν να τροποποιηθούν, ή να αναρτηθούν κατόπιν της φυσικής καταστροφής.

Δ. Στην παρ. 2 προβλέπεται ότι ο δικαιούχος πρέπει να προσκομίσει βεβαίωση της ασφαλιστικής εταιρείας για την ολοκλήρωση του προσδιορισμού της ασφαλιστικής αποζημίωσης. Η ΟΚΕ προτείνει, για λόγους επιτάχυνσης της διαδικασίας και περιορισμού της γραφειοκρατίας την δημιουργία διαδικασίας άμεσης ηλεκτρονικής ενημέρωσης του Δημοσίου από τις ασφαλιστικές επιχειρήσεις, ιδίως για τις αποζημιώσεις επιχειρήσεων που βρίσκονται σε περιοχή η οποία έχει πληγεί από φυσική καταστροφή βασιζόμενη στα πρότυπα που τίθενται από το νομικό πλαίσιο. Με αυτόν τον τρόπο επίσης το Δημόσιο λαμβάνει ακριβέστερη πληροφόρηση για το ποσό που πράγματι πρέπει να ληφθεί υπόψη κατά τον προσδιορισμό της κρατικής αρωγής. Η ηλεκτρονική ενημέρωση πρέπει μάλιστα να επιτρέπει τον διαχωρισμό των ποσών που αφορούν τις συγκεκριμένες ζημιές που συνυπολογίζονται στην κρατική αρωγή από τις υπόλοιπες καλύψεις του ασφαλιστηρίου. Ενδεικτικά προτείνεται η αντικατάσταση/συμπλήρωση της παρ. 2: ως εξής: *«Για την εφαρμογή της παρ. 1, οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις διαβιβάζουν ηλεκτρονικά και χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση στον αρμόδιο φορέα*

κρατικής αρωγής τα στοιχεία που αφορούν τον προσδιορισμό της ασφαλιστικής αποζημίωσης επιχειρήσεων που έχουν πληγεί από φυσική καταστροφή, κατά το μέρος που η αποζημίωση αφορά ζημιές σε περιουσιακά στοιχεία ή δαπάνες για τις οποίες προβλέπεται κρατική αρωγή.

Με κοινή απόφαση των αρμοδίων Υπουργών καθορίζονται η διαδικασία και ο χρόνος ηλεκτρονικής διαβίβασης, τα διαβιβαζόμενα στοιχεία, οι όροι διαλειτουργικότητας των πληροφοριακών συστημάτων, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

Με την ηλεκτρονική διαβίβαση των ανωτέρω στοιχείων δεν απαιτείται η έκδοση και προσκόμιση σχετικής βεβαίωσης από τον δικαιούχο».

Ε. Η ΟΚΕ επισημαίνει ότι στο ν.4797/2021, άρθ.1, προβλέπονται δράσεις «κρατικής αρωγής προς επιχειρήσεις και φορείς μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα για την κάλυψη έκτακτων αναγκών και ζημιών από θεομηνίες». Στο παρόν Σχ/Ν δεν υπάρχει καμιά αναφορά στους μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα φορείς. Η ΟΚΕ επισημαίνει ότι και οι δύο προαναφερόμενες κατηγορίες ιδιοκτητών θα πρέπει να αποτελέσουν δικαιούχους.

Άρθρα 10-11-12-13-14

Οι διαδικασίες που προβλέπονται για τη χορήγηση πρώτης αρωγής δεν είναι κατανοητό σε τι διαφέρουν από τις λοιπές διαδικασίες στεγαστικής αρωγής, εάν δηλαδή συνιστούν επιτάχυνση της αρχικής τουλάχιστον διαδικασίας. Η δυνατότητα χορήγησης σε μια δόση του 80% της στεγαστικής αρωγής ως έναντι κρίνεται ότι μπορεί να επιταχύνει την εκτέλεση εργασιών, απαιτούνται όμως σαφείς ρήτρες και πλήρη κατανόηση από τους δικαιούχους για το συνολικό ύψος της αρωγής.

Σε ότι αφορά την κατανομή της στεγαστικής αρωγής σε δόσεις, είναι κατανοητή η μέριμνα καταβολής των κονδυλίων κατόπιν της διενέργειας των αναγκαίων ελέγχων.

Ο καθορισμός τέλος του ανώτερου ποσού στεγαστικής αρωγής θα πρέπει να ανταποκρίνεται στο κόστος ανέγερσης νέου κτιρίου όταν πρόκειται για νέο κτίριο, ή στο κόστος αποκατάστασης όταν αυτό μπορεί να αποκατασταθεί.

Άρθρο 15 Επιδότηση προσωρινής στέγασης με τη μορφή επιδότησης ενοικίου, ή συγκατοίκησης

Το άρθρο 15 αναγνωρίζει ορθά την ανάγκη προσωρινής στέγασης των φυσικών προσώπων και προβλέπει επιδότηση ενοικίου ακόμη και για μισθωτές της πληγείσας κύριας κατοικίας.

Η ΟΚΕ όμως επισημαίνει ότι δεν υπάρχει αντίστοιχη πρόβλεψη για μια επιχείρηση η οποία λειτουργεί σε μισθωμένο επαγγελματικό ακίνητο. Μια επιχείρηση μπορεί να αποζημιωθεί για τον εξοπλισμό ή τα εμπορεύματά της, αλλά εάν το κτίριο καταστεί ακατάλληλο προς χρήση, η συνέχιση της δραστηριότητάς της εξαρτάται από την εξεύρεση νέου επαγγελματικού χώρου. Το πρόβλημα είναι ακόμη μεγαλύτερο επειδή όταν η επισκευή του ακινήτου δεν βρίσκεται στη δική της ευθύνη, αλλά σε αυτή του ιδιοκτήτη.

Κρίνεται, επομένως, αναγκαίο να προβλεφθεί ειδική προσωρινή ενίσχυση επαγγελματικής μετεγκατάστασης. Νομοτεχνικά μπορεί να αποτελέσει νέα παράγραφο του άρθρου 15 ή αυτοτελές άρθρο. Ενδεικτικά η διατύπωση προτείνεται ως εξής: «Επιχειρήσεις που κατά τον χρόνο επέλευσης της φυσικής καταστροφής λειτουργούν νομίμως σε μισθωμένο επαγγελματικό ακίνητο, το οποίο καθίσταται προσωρινά ή οριστικά ακατάλληλο προς χρήση εξαιτίας της φυσικής καταστροφής, δύνανται να λαμβάνουν προσωρινή ενίσχυση επαγγελματικής μετεγκατάστασης.

Η ενίσχυση δύναται να καλύπτει μέρος των εύλογων και αναγκαίων δαπανών μεταφοράς και της δαπάνης μίσθωσης νέου επαγγελματικού χώρου για ορισμένο χρονικό διάστημα.

Με κοινή απόφαση των αρμοδίων Υπουργών καθορίζονται οι δικαιούχοι, το ύψος και η διάρκεια της ενίσχυσης, οι προϋποθέσεις χορήγησής της και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια».

Τέλος, η ΟΚΕ εκτιμά, ότι κατ' αναλογία της αρωγής σε ιδιοκτήτες ανεξαρτήτως του ρόλου του ακινήτου (πρώτη κατοικία, ή άλλο) πρέπει να υπάρξει πρόνοια για αποζημίωση κατεστραμμένης οικοσκευής για κάθε κατηγορία ενοικιαστών, κύριας ή/και δευτερεύουσας κατοικίας, με κριτήριο βεβαίως τον πραγματικό ιδιοκτήτη της οικοσκευής.

Άρθρο 19 Ειδικός διαχειριστής

Η πρόβλεψη ορισμού ειδικού διαχειριστή χαρακτηρίζεται εύλογη προκειμένου να μην απαιτείται γενική συνέλευση ιδιοκτητών και ομόφωνες αποφάσεις για τα όσα απαιτούνται για κοινόχρηστους χώρους, ή κοινόχρηστες υποδομές πολυκατοικιών. Δεν είναι σαφής όμως η πρόνοια δικαστικής απόφασης για είσοδο σε οριζόντια ιδιοκτησία σε περίπτωση άρνησης ιδιοκτήτη, δεδομένου ότι σε περίπτωση σχετικής άρνησης η συγκεκριμένη ιδιοκτησία δεν θα δικαιούται στεγαστικής αρωγής. Ενώ όμως προβλέπεται δικαστική απόφαση για την ως άνω περίπτωση δεν προβλέπεται διαδικασία σε περίπτωση μη ανάδειξης ειδικού διαχειριστή από το σύνολο των ιδιοκτητών, όπως δεν προβλέπονται και ρήτρες προστασίας του ειδικού διαχειριστή από άσκοπες μηνύσεις σε βάρος του σε περίπτωση δύστροπου ιδιοκτήτη.

Η ΟΚΕ εκτιμά ότι η όλη διαδικασία που επιχειρείται να διευκολυνθεί μέσω της συγκεκριμένης πρόνοιας θα μπορούσε να απλοποιηθεί μέσω διαδικασίας ανάθεσης εργασιών σε συγκεκριμένο μηχανικό με απόφαση απλής πλειοψηφίας.

Άρθρο 20 Διενέργεια τακτικών και έκτακτων ελέγχων - Αρμόδια υπηρεσία - Υποχρεώσεις φορέων

Δεν είναι σαφές το γιατί ζητείται από τους Δήμους να διατηρούν τους φακέλους για δέκα έτη στην περίπτωση έκτακτης εφάπαξ οικονομικής ενίσχυσης, δεδομένου ότι δεν εμπλέκονται στην όλη διαδικασία. Εάν η συγκεκριμένη διάταξη αφορά τυχόν πρόσθετη οικονομική ενίσχυση από τους Δήμους προς τους πληγέντες τότε αυτή ελέγχεται με άλλη διαδικασία, πχ ελεγκτικό συνέδριο.

Άρθρο 23 Εξουσιοδοτικές διατάξεις

Στο άρθρο 23 προβλέπεται η έκδοση υπουργικών αποφάσεων ή ΚΥΑ με τις οποίες θα οριστούν διάφορες διαδικασίες και ρυθμίσεις για την εφαρμογή του Σχ/Ν. Ανακύπτει συνεπώς το ερώτημα πως θα εφαρμόζεται το Σχ/Ν μέχρι την έκδοση αυτών των αναγκαίων εφαρμοστικών διατάξεων. Η ΟΚΕ προτείνει να συμπεριληφθεί σχετική πρόβλεψη στο άρθρο 24 που ακολουθεί.

Επίσης προτείνει τα όσα προβλέπονται ως περιεχόμενο στις διακριτές υπουργικές αποφάσεις να είναι σε ισχύ προληπτικά και όχι να ορίζονται εκ των υστέρων με σειρά μάλιστα διακριτών αποφάσεων. Δεδομένου ότι δημόσια έγγραφα κτλ δεν θα διαφοροποιούνται ανάλογα με τη φυσική καταστροφή, κρίνεται σκόπιμο αυτά να καθοριστούν εκ των προτέρων και να αφορούν το σύνολο της χώρας σε περίπτωση φυσικής καταστροφής. Προτείνεται επίσης να αναπτυχθεί και σχετική ψηφιακή πλατφόρμα ασφαλούς αποθήκευσης στην οποία θα έχουν πρόσβαση οι πολίτες μέσω κωδικών taxis προκειμένου να μπορούν να εξακριβώσουν τα στοιχεία και τα δεδομένα που τους αφορούν. Μέσω της διαλειτουργικότητας με ΑΑΔΕ, Κτηματολόγιο και άλλες δημόσιες βάσεις, ένα σημαντικό μέρος των στοιχείων αυτών μπορεί να αντλείται αυτόματα. Μετά από την εκδήλωση φυσικής καταστροφής θα αρκεί η οριοθέτηση της περιοχής και η βαθμίδα ενεργοποίησης της κρατικής αρωγής. Η σχετική πρόβλεψη μπορεί να ενταχθεί στις εξουσιοδοτικές διατάξεις του άρθρου 23 και, ως προς τις επιχειρήσεις, στις αντίστοιχες προβλέψεις του ν. 4797/2021 που τροποποιούνται με το άρθρο 33.

Επίσης και σε ότι αφορά το ύψος της όποιας κρατικής αρωγής, αυτό μπορεί να ορισθεί ανά περιφερειακή ή δημοτική ενότητα εκ των προτέρων και να επικαιροποιείται (πχ ανά εξάμηνο) χωρίς

να απαιτείται ειδική υπουργική απόφαση που θα ορίζει το ύψος των μέτρων αρωγής. Ειδικά για τον καθορισμό της στεγαστικής αρωγής και της πρώτης αρωγής, για τον τελικό προσδιορισμό των αντίστοιχων ποσών προτείνεται να συνεκτιμώνται και οι αντικειμενικές αξίες των ακινήτων.

Άρθρο 25 Μεταβατικές διατάξεις

Η ΟΚΕ θεωρεί ότι θα πρέπει να αποσαφηνισθεί αν όσα ρυθμίζονται στην παρ.1 του συγκεκριμένου άρθρου καθώς και άλλες μεταβατικές διατάξεις του καλύπτουν πλήρως την περίοδο μέχρι την έκδοση του συνόλου των αναγκαίων εκτελεστικών αποφάσεων του άρθρου 23.

Επίσης δεν καθίσταται σαφές τι ακριβώς εξυπηρετεί η παράγραφος 5

Άρθρο 32 Τήρηση αρχείων

Ενώ όλες οι διαδικασίες ενίσχυσης και αρωγής πραγματοποιούνται ηλεκτρονικά απαιτείται από τις περιφέρειες να διατηρούν φακέλους για κάθε πολίτη, ή επιχείρηση που λαμβάνει αρωγή. Ο χρόνος διατήρησης μάλιστα που τροποποιείται από το τα πέντε σε δέκα χρόνια, υπερβαίνει τον χρόνο παραγραφής φορολογικών υποθέσεων που είναι πλέον πέντε έτη (με εξαιρέσεις βεβαίως)

Άρθρο 34 Παρατηρητήριο Ιδιωτικής Ασφάλισης έναντι Φυσικών Καταστροφών - Τροποποίηση παρ. 4 άρθρου 3 ν. 5116/2024

Στα μέλη Παρατηρητηρίου Ιδιωτικής Ασφάλισης η ΟΚΕ κρίνει ότι θα πρέπει να προστεθεί ένας (1) εκπρόσωπος του ΣΕΤΕ και ένας (1) εκπρόσωπος της ΕΘΕΑΣ

Άρθρο 35 Φορολογικό κίνητρο για την υποχρεωτική ασφάλιση

Το άρθρο 35 προβλέπει ότι οι επιχειρήσεις που υπάγονται στην υποχρέωση ασφάλισης εξαιρούνται από κάθε επιχορήγηση κρατικής αρωγής για τις αντίστοιχες υλικές ζημιές, συμπεριλαμβανομένης της στεγαστικής συνδρομής. Καθώς με αυτό τον τρόπο το κράτος μεταφέρει την οικονομική προστασία στον μηχανισμό της ιδιωτικής ασφάλισης κρίνεται εύλογο να υπάρξει αντίστοιχο φορολογικό κίνητρο.

Η πλέον άμεση λύση θα ήταν η απαλλαγή από τον φόρο ασφαλιστρων ο οποίος επιβαρύνει τις ασφαλίσεις περιουσίας των επιχειρήσεων. Ενδεικτικά προτείνεται: «Τα ασφαλίστρα, κατά το μέρος που αντιστοιχούν στην υποχρεωτική κάλυψη των κινδύνων της παρ. 1 του άρθρου 5 του ν. 5116/2024, απαλλάσσονται από τον φόρο ασφαλιστρων.»

Αντίστοιχο κίνητρο θα μπορούσε να εξεταστεί και για την προαιρετική ασφάλιση επιχειρήσεων έναντι φυσικών καταστροφών, ιδιαίτερα στην περίπτωση που διατηρηθεί η αρχή της μείωσης της κρατικής αρωγής κατά το ποσό της ιδιωτικής αποζημίωσης.

Άρθρο 36 Παράταση συμβάσεων εργασίας

Όπως προκύπτει και από το περιεχόμενο των διατάξεων για κάθε κατηγορία εργαζομένων οι συμβάσεις των οποίων προτείνεται να παραταθούν, η πρακτική των παρατάσεων είναι επαναλαμβανόμενη. Η ΟΚΕ προτείνει, καθώς είναι προφανές ότι οι εργαζόμενοι αυτοί διαθέτουν πλέον εμπειρία, αλλά και καλύπτουν πάγιες και διαρκείς ανάγκες του Υπουργείου, να εξεταστούν πιο μόνιμες λύσεις.